

Drachtverbetering in Boxmeer

Kijken naar de totale insektenwereld

Ab Kuypers

Imkersvereniging Sint Ambrosius, afdeling Sambeek e.o. (gemeente Boxmeer, 20.000 inwoners). Twaalf leden groot. Een kleine telg uit de Brabantse familie van bijenhouders, de NCB. Klein en toch tot grote daden in staat. Door goede contacten met de gemeente Boxmeer hebben zij daar in het Brabantse belangrijke dingen tot stand gebracht. In samenspraak met de drachtplanten-deskundige van hun bond van bijenhouders, Cees Havermans, zijn fraaie plannen uitgewerkt voor de aanleg van een bosperceel ter grootte van 5,5 hectare. Voor de redactie aanleiding op onderzoek uit te gaan. Op een zonnige najaarsochtend, zijn wij te gast in het gemeentehuis van Boxmeer en spreken we daar met Jan Philipse, secretaris van 'Sambeek', Cees Havermans en wethouder van Benthum, die onder andere over de financiën van zijn gemeente gaat.

Heraanplant

Een korte kennismaking: 'We zijn dan misschien wel een heel kleine imkersvereniging, we zijn wel actief. Er worden verscheidene avonden per jaar georganiseerd en we maken regelmatig een uitstapje met onze leden. Onze jaarvergadering kent een opkomst van bijna 100%. Bij elkaar hebben onze leden zo'n 150 bijenvolken. Vanwege de fruitteelt hier in de omgeving is er een aardige vraag naar bestuivingsvolken. In het verleden had onze vereniging overigens wel wat meer leden. Sinds de komst van de varroamijt zijn we een flink aantal van onze leden kwijtgeraakt. Tien leden hebben in de loop van die eerste jaren er de brui aangegeven. En nu met die toestanden met Amerikaans vuilbroed houd je je hart vast', aldus Jan Philipse. Op zoek naar een nieuw perspectief voor de afnemende plaatsingsmogelijkheden van bijenvolken bij drachten elders in het land en mogelijkheden ter verbetering van de drachtweide in eigen omgeving klopte 'Sambeek' aan bij de gemeente. 'We maken al vier jaar gebruik van braakliggende gronden in de gemeente Boxmeer, waar we drachtplanten inzaaien zoals gele mosterd, boekweit en phacelia. Als je met een goed verhaal naar de gemeente stapt, is er heel wat te bereiken. Behalve een zekere drachtverbetering zijn ingezaaide gronden natuurlijk ook heel wat fraaier om te zien dan kale, braakliggend terrein. Het verhoogt de waarde van het gezicht van de

gemeente. Wij hebben als imkersvereniging inmiddels goede contacten opgebouwd met de plaatselijke overheid. Bovendien ben ikzelf raadslid, ik heb dus wel wat relaties hier in het gemeentehuis.' 'Behalve het planten van 5,5 hectare bos, waarbij veel aandacht voor dracht zal zijn, hebben we nu ook de goedkeuring gekregen voor een bijenvriendelijke aanplant van openbaar groen in een nieuwbouwwijk. Met de aanplant van het bos zal dit jaar al worden begonnen. Dat gebeurt in het kader van een z.g. heraanplant, wat wil zeggen dat er voor elk gekapt perceel bos een nieuw moet worden aangelegd.' Van Benthum: 'Kijk met ons is best te praten over de aanleg van bepaalde, voor bijen gunstige bomensoorten. Ook waar het aanplant betreft in nieuwbouwwijken. Als alles maar binnen het vastgestelde budget blijft. Het planten van die 5,5 ha bos kost ons met wat er nu aan bomen in komt geen cent meer dan was begroot.

We zaten voor een uitbreiding van ons industriegebied, waarvoor een perceel bos moest verdwijnen. Zo'n zaak geeft best veel problemen. Allerlei milieuorganisaties staan dan direct op de stoep. Maar als we uitleggen wat de bedoeling is en zij horen dat er bos verdwijnt waar weer nieuw voor terugkomt, valt het achteraf allemaal erg mee.

De imkersvereniging is meteen op de plannen voor herinplant gedoken met daarop een positieve reactie van onze gemeente.'

Niet voor bijen alleen

Trots vertelt Jan Philipse dat de 'Sambeekse' plannen binnen de NCB goed ontvangen zijn. 'Men ziet ons als een geschikt voorbeeld. In feite kost ons deze uitbreiding van de bijenweide niets meer dan alleen wat medewerking van de gemeentelijke overheid. Hier in Boxmeer doet men overigens al jaren goede dingen voor ons, men staat zeker open voor onze belangen.' Cees Havermans, voorzitter drachtplantencommissie van de NCB: 'Ach, in feite kan men ook weinig bezwaren hebben tegen de wensen van de imkers. Natuurlijk moet je wel eens wat uitleggen. 'Bijen steken toch' is nog altijd de meest gangbare gedachte. Je zult dus bij je hele verhaal ook moeten vertellen dat bijen niet zomaar steken, zeker niet wanneer zij aan het foerageren zijn. Daarnaast kijk ik met mijn adviezen altijd verder dan alleen de belangen van honingbijen alleen. Je moet je ook niet alleen op de bijen richten.

Ik probeer altijd de totale insectenwereld in de gaten te houden. Trouwens wat goede voedselbronnen voor vlinders en hommels zijn daarvan kunnen meestal de bijen toch ook wel profiteren. Ik heb er daarnaast ook helemaal niets op tegen als in het geval van dat stuk bos in Boxmeer ook aan de recreatieve waarde van zo'n gebied wordt gedacht. Er mag van mij best een eik of iets dergelijks tussen staan. Zo'n stukje natuur, daarin moeten veel mensen zich thuis voelen. Mijn adviezen aan Boxmeer zijn in feite niet verder gegaan dan ideeën aandragen voor het gebruik van goede drachtbronnen, waarbij natuurlijk ook het uiteindelijke uiterlijk van zo'n gebied meesprak. Zo heb ik voorgesteld om kruiden voor een lage, struiken voor een middenhoge en bomen voor een hoge aanplant te gebruiken. Eigenlijk is mijn werk in deze niet veel meer geweest dan het aangeven van de mogelijkheden die er zijn, waarbij ik dus pleit voor een combinatie van aanplantingen. Het is niet meer dan, zeg maar, een ontwikkelingsplan en verder vooral wat bijsturen en zorgen dat de juiste naamgeving van bomen en struiken bekend wordt. Net als bij de aanplant waar we het nu over hebben kunnen ook in bijvoorbeeld een nieuwbouwwijk op eenvoudige wijze goede resultaten worden bereikt. Onze voorstellen hiervoor, wat betreft stadsuitbreiding in Boxmeer liggen nu bij de commissie VROM en Financiën. Men heeft daar geen problemen met onze wensen, nogmaals het kost de gemeente niets meer.'

Nog meer mogelijkheden

Wethouder van Benthum: 'De Bijenbonden zouden misschien nog wel wat meer kunnen doen als zij tot nu toe hebben gedaan. Dan denk ik bijvoorbeeld aan een groot natuurgebied, 'De Vilt', dat tot de gemeente Boxmeer behoort. Dat is zo'n 70 à 80 hectare groot. Daar wordt nu een beheersplan voor opgesteld. Er komen daar van oorsprong onder andere veel wilgen in voor. De bedoeling is, dat er zoveel mogelijk wilde planten een kans krijgen. Dit gebied kent ook nog eens aangrenzende weidegebieden, in beheer van het Brabantslandschap, waar al een tijd niet meer wordt bemest. We zien daar nu al een grote variatie aan bloemen. Nu al komt hier elk jaar een imker, ik zie daar op den duur nog wel mogelijkheden voor meer standplaatsen voor bijenvolken, zonder dat het publiek daarvan hinder ondervindt. In dit natuurgebied zal de huidige vegetatie worden aangevuld met nieuwe aanplant. Wij willen de imkers daarbij best van dienst zijn. Zoals er ook kan worden ingespeeld op het openbaar groen in de nieuwe woonwijken. Voor de gemeente Boxmeer bestaat er verder een Landschaps-

beleidsplan, waarin onder andere vanuit Maasheggengebieden verbindingen naar andere terreinen worden vastgesteld. Wij staan ook hierbij open voor ideeën uit imkerskringen.' Cees Havermans: 'Wat mij voor ogen staat bij nieuwe ontwikkelingen is het tot stand brengen van ecosystemen die verbindingen gaan vormen tussen de verschillende gebieden. Wat wij beogen is dat zulke vrije verbindingen, waarbinnen allerlei dieren zich kunnen verplaatsen, ook goede 'bijenbomen' bevatten. Zulke verbindingen kunnen zelfs tot in de stad gaan, straten onderling verbinden. 'Kijk, al deze nieuwe mogelijkheden die zich in onze streek voordoen moeten op termijn een alternatief vormen voor bijvoorbeeld het koolzaad dat aan het verdwijnen is. Het reizen naar de Flevopolders is voor ons onderhand wel afgelopen. Dat heeft immers geen zin meer. We zitten hier met drie imkersverenigingen vlak bij elkaar, dus uitbreiding van de dracht is welkom. We zullen elke mogelijkheid aangrijpen,' aldus Jan Philipse.

'We zijn milieuvriendelijk bezig'

Dat drachtplantenman Cees Havermans zijn werk serieus neemt en weet waarover hij praat illustreren zijn volgende woorden het meest: 'Als hoofdbestuurder van de NCB ben ik voorzitter van onze drachtplantencommissie. Van hieruit adviseren wij onze afdelingen. Vroeger moesten wij naar de natuur, nu brengen wij de natuur naar de mensen. Wat die natuur betreft vind ik dat we moeten behouden wat we hebben. Het maakt mij niet uit wat er in bepaalde stukken natuur voorkomt. Bij de drachtverbetering richten we ons vooral op de heraanplant en nieuw aan te leggen natuur. In het algemeen kun je zeggen dat je met bijenplanten bijna altijd bloemen hebt. Later tooien veel van zulke planten zich met bessen. Behalve dat deze een goede voedselbron voor vogels zijn, geven ze een meerwaarde aan de omgeving. Zulke punten brengen we ook naar voren bij hoorzittingen waarmee we de mensen informeren over de aanplant in gemeentegroen. Daar kan je veel duidelijk maken, veel vooroordelen wegnemen en voorkom je verkeerde gedachten. Als we uitleggen, dat bijen niet gevaarlijk zijn en er veel bijen in de directe omgeving van mensen actief zijn zonder dat zij dit zelf in de gaten hebben, en we vertellen wat de voordelen zijn van mooie drachtbomen, dan blijkt maar al te vaak dat we met elkaar eigenlijk op hetzelfde spoor kunnen zitten. Als je bij dat alles maar uitlegt dat het ons niet om de bijen alleen gaat. We zijn milieuvriendelijk bezig. We proberen ook de milieubeweging met onze plannen mee te krijgen. Dat begint al aardig te lukken.'